

Yaşam

S a r g u n A . T o n t

Çevrecilik Böyle Olur...

Ne zaman bir çevre etkinliğine katıl-
sam aklıma Orhan Veli'nin şu ölümsüz
mısraları gelir: "Neler yapmadık şu va-
tan için! / Kimimiz öldük; / Kimimiz
nutuk söyledik." Çevre için de buna
benzer bir şeyler söylemek mümkün:
"Neler yapmadık şu çevre için! / Kimi-
miz çözüm ürettik/ Kimimiz nutuk söy-
ledik."

Uzun bir ayrılıktan sonra anavatana
döndüğüm aylarda biz de bir ara nutuk
söyleyenlerle toplantılarda dirsek çürüt-
tük. Burada gazetecilik ahlakı benim za-
ten iyi bir toplantı insanı olmadığımı be-
lirtmemi gerektirir; ama kardeşim kim
olursanız olun o havanda su dövmelik
beylik lafları defalarca duymak insanı
bezdiriyor. Örneğin, "Doğadan kop-
tuk!". Ne zaman doğaya sarıldık ki
kopalım? "Alternatif enerji kaynakları
kullanalım". İyi ama hangisini nerede,
ne miktarda kullanacağız? Fiyat ne ola-
cak? Yanlış anlaşılmasın, gerek yazıların-
dan tanıdığımız, örneğin Bekir Çoşkun,
gerek arkadaşılığından onur duyduğumuz
rahmetli Çoşkan Daş, Yücel Çağlar, Nev-
zat Ceylan gibi, çoğunlukla ne yaptığını
bilen çevreciler yok değil; ama bir çoğu
için aynı şeyi söylemek mümkün değil.

Bizi rahatsız eden diğer bir nokta da din-
leyicilerin yüzlerine bir göz atarsanız
mübarekler sanki bir şeyler öğrenmeye
değil cenaze namazı kılmaya gelmişler.
Her ne hikmetse çevre denince çok kişi-
nin aklına hep felaket geliyor; arada sı-
rada iyi şeyler yapılırsa bile.

Bütün bu potansiyel tehlikelere rağ-
men geçenlerde İstanbul'da yapılan bir
çevre şenliğine seve seve katıldım. Katıl-
dım çünkü bu şenlikte baş rolü üstlenen-
lerin çoğu ilk, orta okul ve lise öğrenci-
leriydi. Bu şenlikte palavra yerine çö-
zümler vardı. İstanbul'da Irmak Okulla-
rı'nın organize ettiği bu şenliğe 27 okul
katıldı. Doğa Derneği, Tema Vakfı, ve
Ulusal Doğa ve Kültür Derneği de şenli-
ği desteklemiş. TÜSİAD da iki temsilci
göndermiş.

Açılış konuşmasını okulun kurucula-
rından Ülkü Arıoğlu yaptı. Doğa Derneği
Eğitim Koordinatörü Burcu Arık'ın kuş-
lar üzerinde yaptığı konuşma çok beğe-
nildi. Irmak öğrencisi Berk Halimoğ-
lu'nun "Kuş Gribi ve Kuşların Eko Sis-
temdeki Yeri" adlı konuşması çok iyi ha-
zırlanmıştı. Halimoğlu bir grip yüzünden
bütün kuşları günah keçisi yapmanın
ekosistemlere vereceği zararı anlattı.

Öğleden sonra projeler görücüye çık-
tı. Burada katılımcılar ve okuyucularım-
dan özür dilerim çünkü iki buçuk saatlik
bir sürede 30'a yakın projenin tümünü
incelemeye vakit bulamadım. Gördükle-
rim birbirinden güzeldi. Bursa'dan gelen
Melike Pınar Okulu öğrencilerin hazırla-
dığı su değirmeni projesi çok ilgimi çek-
ti. Bursalılar yılların su değirmenini mo-
dernize ederek daha az enerji sağlama-
yı hedefleyen bir sistem üretmişler. Ho-
caları bir de çevre marşı bestelemiş:

*Haydi gelin arkadaşlar
Size bir sözümüz var
Mutlu bir yaşam ancak
Temiz çevreyle başlar*

*Poşeti gazeteyi
Sakin yere fırlatma
Yüzyıllar sürüyormuş
Yok olması toprakta*

Projelerin önemli bir kısmı kimyasal
yerine çevreye daha az zarar veren doğal
maddelerin kullanılması ile ilgiliydi. Ö-
rneğin su arıtma tesislerinde suya bula-
nıklık veren maddeler kimyasal kullana-
rak dibe çöktürülür. Irmaklı gençler bu

işin halk dilinde kaynana dili diye bilinen kaktüs bitkisinin özüyle yapılabileceğini söylüyorlar. Bu konuda 2003 yılında yazılan İngilizce bir makaleye atıf yapmaları yabancı yayınları da takip ettiklerini gösteriyor.

Marmara İlk Okulu öğrencileri ise proje yapmak yerine eylem yapmayı tercih ettiler. Vur kır olmadan neden olmasın? 5. sınıf öğrencisi Aylin Tasalak eylemi şöyle tanımladı: "Kanada'da bu sene av başladığından bugüne kadar 27828 fok öldü ve ölenlerin sayısı gittikçe yükseliyor... Bu tam bir vahşet. Biz fen dersinde yavru fokların öldürüldüğünü ilk kez gördüğümüzde çok etkilendik ve bu nedenle bu korkunç katliamı protesto etmek istedik." Marmaralılar ellerinde pankartlar sloganlar atarak salonda dolaştılar ve eylemin bitiminde bir de imza kampanyası açtılar. Pankartlar ve sloganlar o kadar etkileyiciydi ki imza fobisi olan, hatta evlenme cüzdanını bile imzalamakta zorluk çeken ODTÜ'lü bir hoca bu kez fobisini yenerek imzayı hemen çaktı.

Daha neler neler. O kadar ilginç o kadar gurur verici projeler vardı ki hepsini yeteri kadar inceleyemedik. Önceden belirttiğimiz gibi sizlere tanıttığımız projeler rastlantı sonucuydu. Diğer projelerden bahsedemediğim için bütün genç arkadaşlardan ve değerli öğretmenlerin

den özür diliyorum. Bütün okuyucularımızı gelecek yılın şenliğine katılmalarını öneriyorum. Organizatörlerin bu olayı bir yarışma olarak düşünmemelerini çok taktir ettim. Yani 27 projenin katıldığı bu şenlikte tan 27 tane birinci vardı. Hepsini tekrar tekrar kutlarız.

Aynı tiyatro oyunlarında olduğu gibi öğrencilerin başrolü oynadığı bu şenlikte asıl aslan payının öğrenciler kadar öğretmenlere de gitmesi gerekir. Ne mutlu o öğrencilere ki bu kadar kaliteli öğretmenleri var. Çoğuyla tanışamadık ama şenliğin fikir annesi Irmak Okulu öğretmenlerinden Suhan Hatipoğlu'yla uzun bir sohbet yapmaya fırsat bulduk. "Ben 11 yıldır bu okuldayım. Bu süre içinde "Doğa ve Bilim", "Ekoloji", "Doğa ve Çevre" kulüplerini yürütüyorum. Kulüpler de çevre bilinci kazandırmak için önemli. Zaman zaman çevre kuruluşları

nı okulumuza davet ediyoruz, söyleşiler yapıyorlar." Suhan hanım başta Fen Bölümü başkanı Nazım Bey olmak üzere okul yöneticilerinden büyük destek almış. Peki derslerin ne gibi katkısı oluyor? "Okulumuzda çevre yada ekoloji başlığı altında bir ders yok ama MEB müfredatında da yok. Ancak ilk kademedan başlamak üzere, Hayat Bilgisi, Fen ve Teknoloji, Sosyal Bilgiler derslerinde müfredat içindeki konular çevre bilinci kazandıracak şekilde işlenmektedir. Hatta resim derslerinde bile, benim resim öğretmenleri ile ortaklaşa yürüttüğümüz maket çalışmaları, çeşitli çalışmalar ve projeler ile öğrenciler çevre bilinci kazanmaktadırlar." Bravo! Bilim kadar sanatın da sağlıklı bir çevre ilişkisi için ne kadar önemli olduğunu zaten bu sayfalarda defalarca vurguladık. Akli başında diğer çevreciler gibi Suhan hanım da okul dışı kuruluşlarla ortak projeler yapıyor; örneğin, Avrupa kökenli Eco-Schools ve UNESCO-SEMEP ve bizim resmi kuruluşlarımızın tarafından yürütülen Çep-Çevre projesi.

Nadir de olsa çevre eğitimi hakkında bazen fikrimi soran olur. Artık bundan sonra yanıtım "Eğer bu işin nasıl yapıldığını öğrenmek isterseniz Irmak Okullarının düzenlediği Çevre Şenliğine katılan okullara gidin.

